

ETABLERINGSFRIHET OCH FRIHET ATT TILLHANDAHÅLLA TJÄNSTER

Etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster garanterar rörlighet för företag och yrkesutövare inom EU. Förväntningarna på tjänstedirektivet är höga, eftersom det har avgörande betydelse för fullbordandet av den inre marknaden. Aktuell forskning visar att värdet av den lagstiftning som parlamentet har antagit på området fri rörlighet för tjänster, inte minst yrkeskvalifikationer och detaljhandel, uppgår till 236 miljarder euro per år. Denna värdeökning kommer att öka efter 2019 till 284 miljarder euro per år.

RÄTTSLIG GRUND

Artiklarna 26 (inre marknaden), 49–55 (etablering) och 56–62 (tjänster) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

MÅL

Egenföretagare och yrkesutövare eller juridiska personer, i den mening som avses i artikel 54 i EUF-fördraget, som lagligen är verksamma i en medlemsstat får i) stadigvarande och kontinuerligt bedriva ekonomisk verksamhet i en annan medlemsstat (etableringsfrihet: artikel 49 i EUF-fördraget) eller ii) tillfälligt erbjuda och tillhandahålla tjänster i andra medlemsstater och samtidigt förbli etablerad i ursprungslandet (frihet att tillhandahålla tjänster: artikel 56 i EUF-fördraget). Detta kräver att all diskriminering på grund av nationalitet avskaffas och, för att dessa friheter faktiskt ska kunna utnyttjas, att man vidtar åtgärder för att underlätta utövandet av dem, däribland samordning av nationella behörighetskrav eller ömsesidigt erkännande av dessa (se faktablad [2.1.6](#)).

RESULTAT

A. Fördragsbestämmelserna om avreglering

1. Grundläggande friheter

Etableringsfriheten innefattar rätten att starta och utöva verksamhet som egenföretagare och rätten att bilda och driva företag, med en permanent, stabil och långvarig verksamhet, på samma villkor som gäller i det aktuella landets lagstiftning vad avser etablering för de egna medborgarna.

Friheten att tillhandahålla tjänster gäller alla de tjänster som normalt utförs mot ersättning, i den utsträckning de inte omfattas av bestämmelserna om fri rörlighet för

varor, kapital och personer. Den som tillhandahåller en tjänst får tillfälligt utöva sin verksamhet i den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls, på samma villkor som för medlemsstatens egna medborgare.

2. Undantag

Enligt EUF-fördraget ska verksamhet som är förenad med utövandet av offentlig makt inte omfattas av bestämmelserna om etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster (artikel 51 i EUF-fördraget). Detta undantag begränsas dock av en restriktiv fördragstolkning: undantag gäller enbart de specifika verksamheter och uppgifter som faktiskt innebär utövande av offentlig makt. Dessutom kan ett helt yrke bara undantas om hela verksamheten handlar om att utöva offentlig makt, eller om den del som handlar om att utöva offentlig makt inte går att skilja från verksamheten i övrigt. Medlemsstaterna kan göra undantag för tillverkning av eller handel med krigsmateriel (artikel 346.1 b i EUF-fördraget) och behålla särskilda bestämmelser för icke-medborgare grundade på hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa (artikel 52.1).

B. Tjänstedirektivet – mot en fullbordad inre marknad

Tjänstedirektivet ([direktiv 2006/123/EG](#) om tjänster på den inre marknaden) stärker friheten att tillhandahålla tjänster inom EU. Tidsfristen för genomförandet var den 28 december 2009. Direktivet är avgörande för fullbordandet av den inre marknaden, eftersom det har stor potential att medföra verkliga fördelar för konsumenterna och små och medelstora företag. Syftet är att skapa en öppen inre marknad för tjänster i EU och samtidigt garantera kvaliteten på de tjänster som erbjuds konsumenterna. Ett fullständigt genomförande av tjänstedirektivet kan öka handeln med kommersiella tjänster med 45 procent och de utländska direktinvesteringarna med 25 procent, samt leda till en ökning av BNP på 0,5–1,5 procent^[1]. Direktivet bidrar till en administrativ och regelmässig förenkling och modernisering. Detta åstadkommer man inte bara genom att granska den befintliga lagstiftningen, och genom att anta och ändra relevant lagstiftning, utan även genom långsiktiga projekt (upprätta centrala kontaktpunkter och säkerställa ett administrativt samarbete). Genomförandet av direktivet har blivit kraftigt försenat i flera medlemsstater jämfört med den ursprungliga tidsfristen. Om det ska genomföras framgångsrikt krävs ett varaktigt politiskt engagemang och ett brett stöd på europeisk, nationell, regional och lokal nivå.

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

Europaparlamentet har haft en drivande roll i avregleringen av yrkesverksamheter som utövas av egenföretagare. Det har säkrat en skarp avgränsning av den verksamhet som kan vikas för landets egna medborgare (till exempel personer som deltar i utövandet av offentlig makt). Här kan det också vara värt att nämna den passivitetstalan mot rådet som parlamentet väckte i förbindelse med transportpolitiken. Denna talan, som väcktes i januari 1983, resulterade i att domstolen ([mål nr 13/83 av den 22 maj 1985](#)) slog fast att rådet inte hade säkerställt ett fritt tillhandahållande av tjänster i förbindelse med internationella transporter och inte heller hade fastställt villkoren för utländska transportörers tillhandahållande av transporttjänster inom

[1][Kommissionens meddelande Europa 2020](#).

en medlemsstat. Detta stred mot fördraget. Rådet tvingades följaktligen att anta den lagstiftning som krävdes. Parlamentet har fått ett större inflytande i och med att medbeslutandeförfarandet, som föreskrivs i Maastrichtfördraget, och dess efterföljare, det ordinarie lagstiftningsförfarandet, tillämpas på de flesta aspekter av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster.

Parlamentet spelade även en mycket viktig roll vid antagandet av tjänstedirektivet och följer noggrant genomförandet av detta. Parlamentet utövar dessutom påtryckningar på medlemsstaterna för att de ska fullgöra skyldigheterna i direktivet och se till att det genomförs på rätt sätt. Den 15 februari 2011 antog parlamentet en [resolution om genomförandet av tjänstedirektivet](#)^[2], och den 25 oktober 2011 en [resolution om den ömsesidiga utvärderingen av tjänstedirektivet](#)^[3]. Efter kommissionens meddelande av den 8 juni 2012 om genomförandet av tjänstedirektivet förberedde parlamentets utskott för den inre marknaden och konsumentskydd (IMCO) ett betänkande, Den inre marknaden för tjänster: lägesrapport och kommande steg, som antogs vid plenarsammanträdet den 11 september 2013^[4].

Den 7 februari 2013 antog Europaparlamentet även en resolution med rekommendationer till kommissionen om styrningen av den inre marknaden^[5] där det underströk betydelsen av tjänstesektorn som ett nyckelområde för tillväxt, det grundläggande i friheten att tillhandahålla tjänster och fördelarna med att fullt ut genomföra tjänstedirektivet.

Parlamentet har i första hand arbetat med lagförslag om telekommunikationstjänster, såsom en förordning om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden ([förordning \(EU\) nr 910/2014](#)) och en förordning om åtgärder för att fullborda den europeiska inre marknaden för elektronisk kommunikation och upprätta en uppkopplad kontinent. Kommissionens förslag (COM(2013)0627) ledde faktiskt till antagandet av [förordning \(EU\) 2015/2120](#) av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning (om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster). Det ledde också till [förordning \(EU\) nr 531/2012](#) av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen. Parlamentet har ägnat sig åt finansiella tjänster i samband med tillgång till grundläggande betaltjänster^[6], konsumentkrediter och bostadslåneavtal ([direktiv 2014/17/EU](#)), samt paketresor och assisterade researrangemang^[7]. [Direktivet om bostadslåneavtal \(2014/17/EU\)](#) kommer att öka konsumentskyddet genom att införa lagstadgade minimikrav som medlemsstaterna måste uppfylla för att skydda individer med kreditavtal som avser bostadsfastighet. Det kommer också att se till att konsumenterna hålls informerade och är ekonomiskt kapabla att betala sina bostadslån. Dessutom har [direktivet om bättre reglerade och öppna finansmarknader \(2014/65/EU\)](#) som mål att säkerställa reglering av och öppenhet på finansmarknader över hela EU. Dessutom har parlamentet deltagit i lagstiftningsarbetet om innovativa

[2][Direktiv 2006/123/EG](#).

[3][EUT C 131E, 8.5.2013, s. 46](#).

[4][EUT C 93, 9.3.2016, s. 84](#).

[5][EUT C 24, 22.1.2016, s. 75](#).

[6][EUT C 349E, 29.11.2013, s. 74](#).

[7][EUT C 378, 9.11.2017, s. 610](#).

tjänster såsom det livräddande eCall-nödanropssystemet i fordon^[8] och om kontrollen av genomförandet av [direktivet om samhällsomfattande tjänster](#) och larmnumret 112^[9]. Den 28 april 2015 röstade parlamentet för att göra eCall-tekniken obligatorisk i alla nya i fordon från april 2018.

Aktuell forskning visar att värdet av den lagstiftning som parlamentet har antagit på området fri rörlighet för tjänster, inte minst yrkeskvalifikationer och detaljhandel, uppgår till 236 miljarder euro per år. Detta värde kommer efter 2019 att öka till 284 miljarder euro årligen på det område som omfattas av tjänstedirektivet, 80 miljarder euro årligen på området för yrkesmässiga tjänster och 20 miljarder euro årligen på området för tjänster i samband med offentlig upphandling^[10].

För detaljerad information, se studien "[EU Mapping: Overview of IMCO related legislation](#)", även den utarbetad för parlamentets IMCO-utskott.

Mariusz Maciejewski / Christina Ratcliff / Andreea Dobrita
04/2019

[8][EUT C 285, 29.8.2017, s. 568.](#)

[9][EUT C 33E, 5.2.2013, s. 1.](#)

[10]Studien "Contribution to Growth: The Single Market for Services. Delivering economic benefits for citizens and businesses" (2019), utarbetad av utredningsavdelning A på begäran av IMCO-utskottet.

